

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/376093889>

Kleinbedrijf Index Fysiotherapie Q2 2023, 2e editie, Nauwelijks verschillen tussen praktijk met of zonder medewerkers, SKF/HU i.s.m. KNGF/WVF/IPF

Technical Report · December 2023

DOI: 10.13140/RG.2.2.18266.93128

CITATIONS

0

READS

124

2 authors:

Rutger Ijntema

Hogeschool Utrecht

13 PUBLICATIONS 234 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Lex Van Teeffelen

University of Applied Sciences Utrecht

123 PUBLICATIONS 251 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Kleinbedrijf Index Fysiotherapie Q2 2023

2e editie, december 2023

Samenvatting

Nauwelijks verschillen tussen praktijk met of zonder medewerkers: bedrijfsresultaat verbeterd, investeringsbereidheid gedaald.

In de tweede Kleinbedrijf Index Fysiotherapie (kwartaal 2 2023) vergelijken wij praktijk-eigenaren fysiotherapie met het midden- en kleinbedrijf (mkb). Tevens is een vergelijking gemaakt tussen het huidig gemeten kwartaal en vorige kwartalen. Ook is gekeken naar verschillen en overeenkomsten tussen praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken en praktijken zonder personeel. Deze rapportage is gebaseerd op gegevens van 714 fysiotherapiepraktijken in Nederland.

De omzet van fysiotherapiepraktijken is ook dit kwartaal aanzienlijk hoger dan in het overige mkb. Praktijkeigenaren kunnen zichzelf nog steeds vaker een modaal of hoger ondernemersloon uitbetalen dan ondernemers in het overig mkb. Fysiotherapiepraktijken zijn beter in staat te voldoen aan hun lange termijn financiële verplichtingen dan het overige mkb (weerstandindex).

In vergelijking met de vorige Kleinbedrijf Index laat de fysiotherapie-sector een verbetering zien. De nettomarge van de praktijken is verbeterd. Ook is de praktijkomzet verbeterd ten opzichte van 2019 (pré-corona).

Het percentage praktijken dat aangeeft het komende half jaar voldoende middelen te hebben om het bedrijf voort te zetten (continuïteit) is significant toegenomen van 74% naar 81%. Slechts 3% van de praktijken verwacht binnen een half jaar te moeten sluiten. Het overgrote deel van de praktijken kan hun rekeningen op tijd betalen. Praktijken die personeelstekorten ervaren nemen af van 49% (kwartaal 4 2022) naar 41% (kwartaal 2 2023). Ook is het ziekteverzuim binnen praktijken flink gedaald van 47% naar 25%. In de Nederlandse gereguleerde gezondheidzorgmarkt ervaren praktijken weinig competitie van andere zorgaanbieders.

Er zijn geluiden in de fysiotherapiewereld dat daar waar meerdere fysiotherapeuten met elkaar in één praktijk werken de bedrijfsresultaten en kwaliteit beter zijn. De indicatoren van de Kleinbedrijf Index geeft een verrassend ander beeld: er zijn nagenoeg geen verschillen tussen éénpitters en praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werkzaam zijn. De enige significante verschillen zijn dat de omzet, het ondernemersloon en de stress van de eigenaar van de praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken, hoger zijn. Een ander verschil is dat praktijken zonder personeel betere nettomarges laten zien.

Ondanks het positieve beeld is het ondernemersvertrouwen van fysiotherapiepraktijken licht negatief. Ook is de verwachting om de toekomstige rekeningen te kunnen betalen gedaald. Bovendien investeert 72% van de praktijken minder dan 10% van hun omzet in innovatie. De verwachting van praktijk eigenaren in de nabije toekomst te investeren in innovatie is significant verslechterd en ronduit negatief.

Aanbevelingen

Het investeringsklimaat in de fysiotherapie-sector is negatief. Ofwel praktijkeigenaren durven, kunnen of willen op dit moment niet (te) investeren in innovaties. Daarmee zullen de gewenste transitie in de zorg, zoals het integraal zorg akkoord, mogelijk verzanden.

De volgende aspecten kunnen innovaties helpen of versterken:

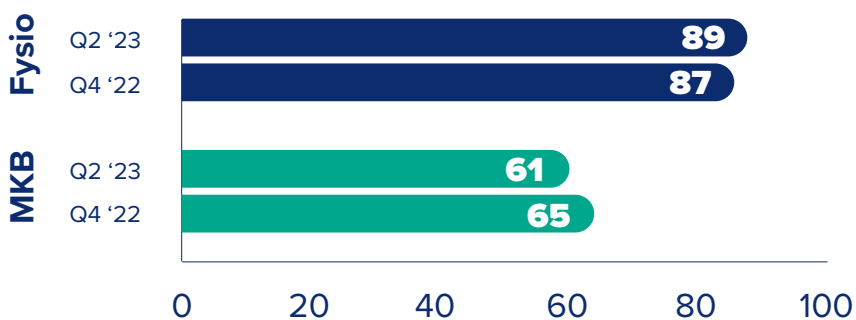
- Zorg dat je als praktijkeigenaar blijft ondernemen. Dat kan niet als je alleen maar afhankelijk bent van zorgverzekeraars.
- Ga als praktijkeigenaren elkaar helpen met innoveren. Innoveren doe je samen. Stimulering van samenwerking verlaagt het risico voor praktijkeigenaren. En zorgt voor een minder grote tijdsinvestering per praktijk.
- Verlaag als praktijkeigenaren met elkaar de drempel tot leren door gebruik te maken van bestaande fysionetwerken. Die bewezen succesvol zijn in het verkrijgen van innovatiesubsidies en/of projecten.
- Laat verzekeraars praktijken meer zekerheid geven wanneer praktijken meedoen met innovaties. Biedt in plaats van eenjarige, meerjarige contracten aan, en/of beloon innovatie-initiatieven buiten de reguliere tarifiering om.
- Zorg dat in het (fysiotherapie)onderwijs meer aandacht wordt besteed aan bedrijfsmatige aspecten en het proces van innoveren in de eerstelijnsgezondheidszorg.

Omzet index

De omzetindex van tweede kwartaal 2023 is vergelijkbaar met die van het vierde kwartaal van 2022.

Er zijn significant grote verschillen tussen de fysiotherapie sector en andere sectoren. De omzet boven de 5000 euro per maand is in de fysiotherapie-sector (89%) significant hoger dan in de andere sectoren (61%). Bij een groot deel van de fysiotherapeuten (43%) is de omzet niet veranderd ten opzichte van 2019 (pre-corona). In absolute zin is er vooruitgang bij 40% van de fysiotherapiepraktijken. Dat is significant lager dan bij andere mkb-sectoren, waar dit 50% is. De omzet van fysiotherapeuten komt hoofdzakelijk voort uit contracten met zorgverzekeraars (84%). 46% voldoet daarbij aan de hoogste eisen van een zorgverzekeraar.

Praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken hebben een significant hogere omzet en laten een significant sterker herstel ten opzichte van 2019 zien dan praktijken zonder personeel.

Definitie: De omzetindex meet het percentage ondernemers met een omzet boven 5000 euro p.m.

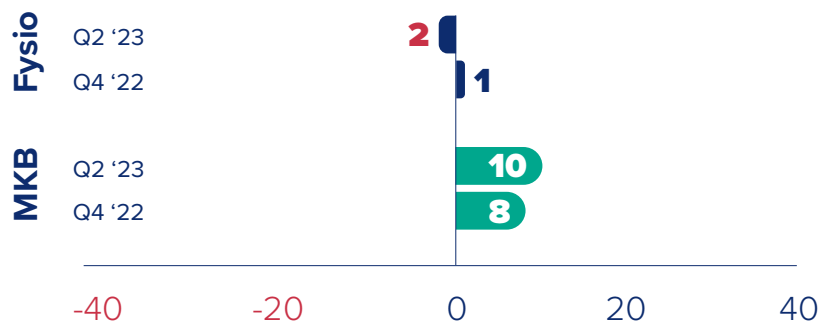

Ondernemers- vertrouwen

Het ondernemersvertrouwen blijft nagenoeg gelijk voor fysiotherapie in kwartaal 2 2023.

In de fysiotherapie-sector is het ondernemersvertrouwen licht negatief geworden (van +1 naar -2). Dit is significant lager dan de andere mkb-sectoren waar een lichte stijging wordt geconstateerd van +8 naar +10.

Het ondernemersvertrouwen is voor praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken en praktijken zonder personeel nagenoeg gelijk.

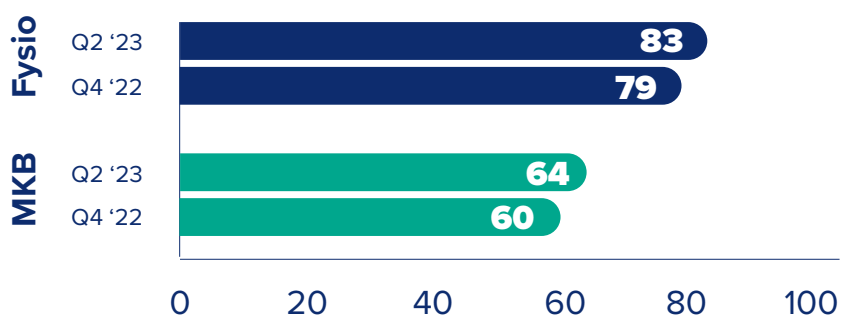
Definitie: Bij het ondernemersvertrouwen wordt gemeten of men meer of minder omzet verwacht in het volgende kwartaal.

Betalingsindex

De betalingsindex stijgt significant van 79 naar 83 in het tweede kwartaal 2023.

Significant meer fysiotherapeuten (83%) kunnen hun rekening op tijd betalen dan de andere mkb-sectoren (64%).

Definitie: Hierbij wordt gekeken naar hoeveel procent van de ondernemers tijdig hun rekeningen voldoen (30 dagen).

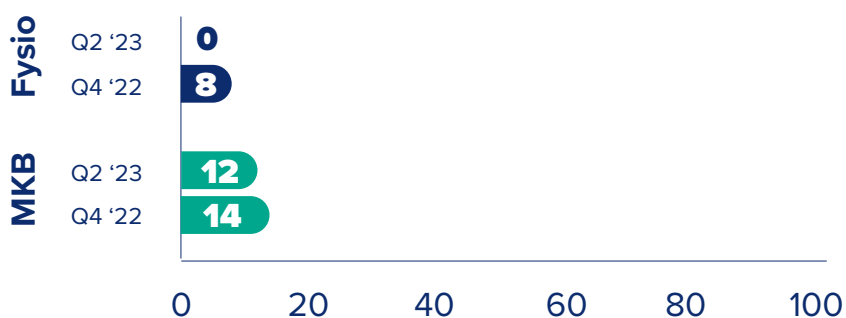

Betalingsverwachting

Praktijkeigenaren geven aan dat de gemiddelde betalingsverwachting significant afneemt van +8 naar 0.

Ondernemers uit andere mkb-sectoren (+12%) verwachten een significant hogere stijging van het op tijd betalen van hun rekeningen in het volgende kwartaal

De meeste fysiotherapie ondernemers waren in staat hun rekeningen te betalen (zie betalingsindex). In het volgende kwartaal verwachten de meeste fysiotherapiepraktijken eenzelfde beeld (87%).

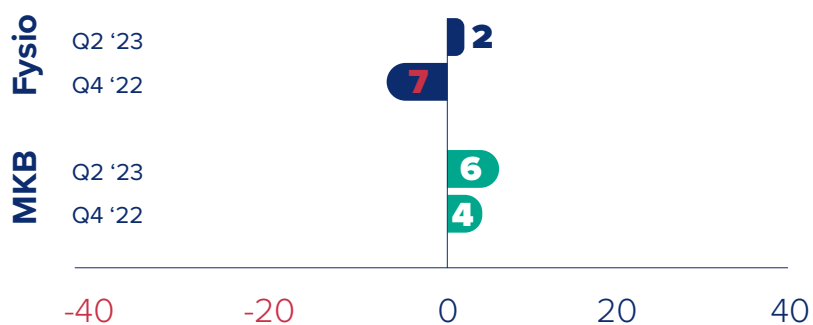

Definitie: Hoeveel procent van de ondernemers verwacht het volgende kwartaal tijdig hun rekeningen te betalen.

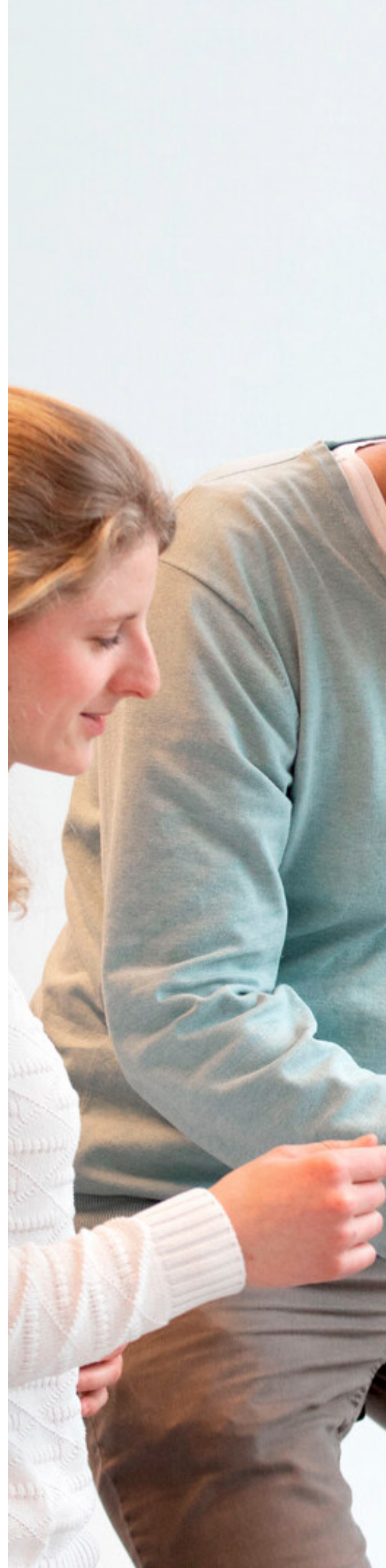
Werkgelegenheids- toename

De werkgelegenheid neemt volgens de praktischeigenaren significant toe van -7 (kwartaal 4 2022) naar +2 (kwartaal 2 2023).

Er zijn significante verschillen tussen de fysiotherapie-sector en andere mkb-sectoren wat betreft de werkgelegenheid. Door de fysiotherapie wordt een sterkere toename gerapporteerd dan door de andere mkb-sectoren.

Definitie: Is er sprake van een stijging of een daling van de werkgelegenheid.

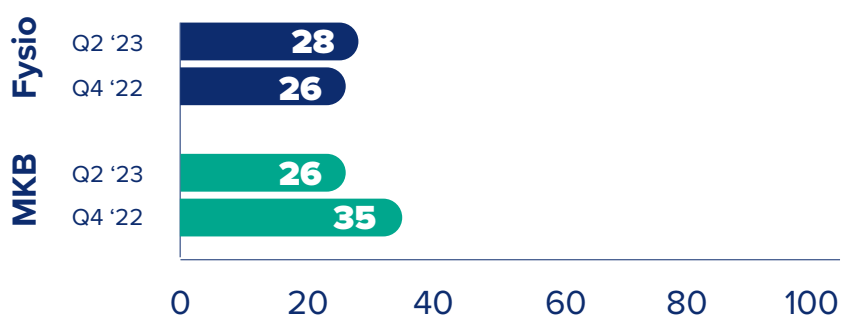

Innovatiequote

De innovatiequote is voor de fysiotherapie-sector nagenoeg constant gebleven.

Er is geen verschil meer in de innovatiequote tussen de fysio-sector (van 26 naar 28) en de andere mkb-sectoren (van 35 naar 26). Er wordt net zoveel door fysiotherapiepraktijken geïnvesteerd in verbeteringen en vernieuwingen als in de overige mkb-sectoren.

72% van de fysiotherapie-sector investeert minder dan 10% van de omzet in innovatie.

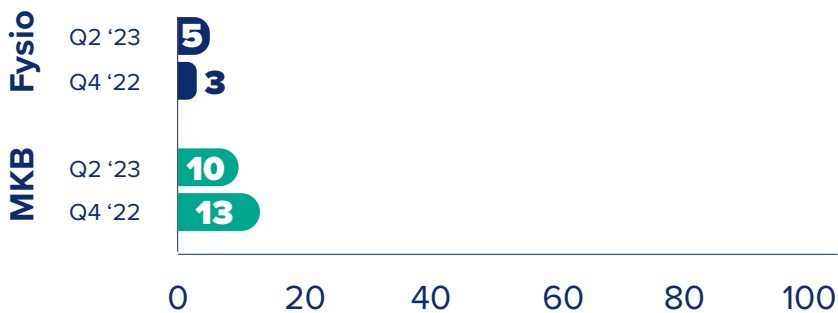

Definitie: Hierbij wordt gekeken naar hoeveel procent van de ondernemers meer dan 10% van de omzet investeert.

Top innovatie quote

De top innovatie quote is nagenoeg gelijk gebleven.

5% van de fysiotherapie ondernemers (dit was 3%) geeft aan meer dan 25% van de omzet te investeren. In vergelijking met de andere mkb ondernemers (10%) is dat significant lager.

Definitie: Hierbij wordt gekeken naar hoeveel procent van de ondernemers meer dan 25% van de omzet investeert.

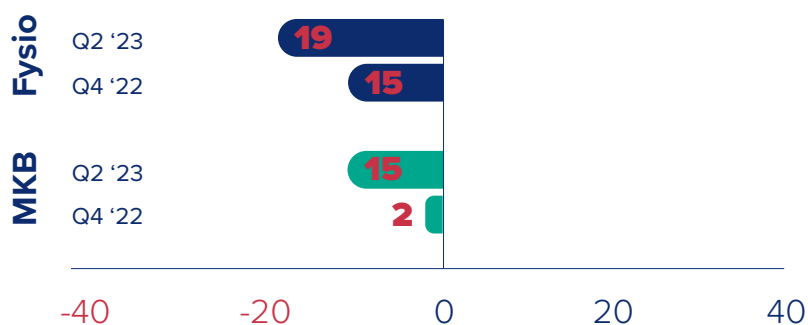

Innovatieverwachting

De innovatieverwachting is significant gedaald.

Er zijn significante verschillen gevonden tussen de fysiotherapie-sector en andere sectoren. De index is -19 binnen de fysiotherapie (was -11) significant lager dan in de overige mkb. Ongeveer een derde van beide groepen geeft aan minder te gaan investeren in het volgende kwartaal.

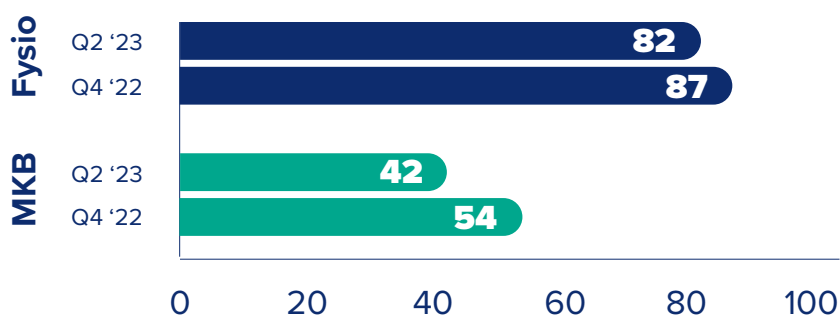
Definitie: Gaat men meer of minder investeren in het volgende kwartaal.

Ondernemersloon

Fysiotherapie ondernemers geven gemiddeld aan dat het ondernemersloon is gezakt.

Binnen de fysiotherapie verdienen de ondernemers 82% (was 87%) meer dan het minimumloon. Voor de andere mkb-sectoren is dit 42% (was 54%). Er is dus een significant verschil tussen fysiotherapie en de andere sectoren. 53% (was 65%) van de fysiotherapie ondernemers keert zichzelf boven modaal uit ten opzichte van 18% (was 31%) van andere ondernemers in het mkb. In zowel de fysiotherapie als het overig mkb zijn de ondernemerslonen gemiddeld weer rond het niveau van 2019 (pre-corona). In vergelijking met 2019 (pre-corona) keert 19% (was 20%) van de fysiotherapie praktijken zichzelf een lager ondernemersloon uit, voor het mkb is dit 24% (was 26%).

In combinatie met partnerinkomen geldt dat rond de 54% (was 48%) van de fysiotherapeuten ruim-schoots rondkomen. Eigenaren van praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken betalen zichzelf significant hoger uit (gemiddeld tussen 3340 - 5000 Euro) dan eigenaren zonder personeel (gemiddeld tussen 2170 - 3340 Euro).

Definitie: Hierbij wordt gekeken naar hoeveel procent van de ondernemers meer dan het minimumloon verdient.

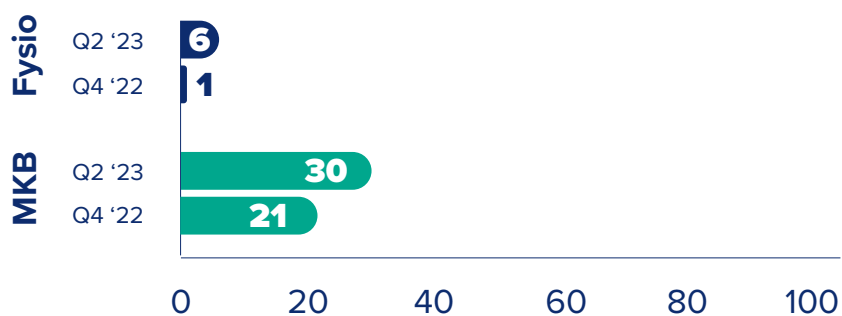

Armoede index

Wat betreft armoede bestaat er een significant verschil tussen fysiotherapie-sector en de andere ondernemers.

Slechts 6% (was 1%) in fysiotherapie verdient onder bijstandsniveau. Voor de andere sectoren is dat 30% (was 21%).

Definitie: Hierbij wordt gekeken naar hoeveel procent van de ondernemers onder bijstandsniveau verdient.

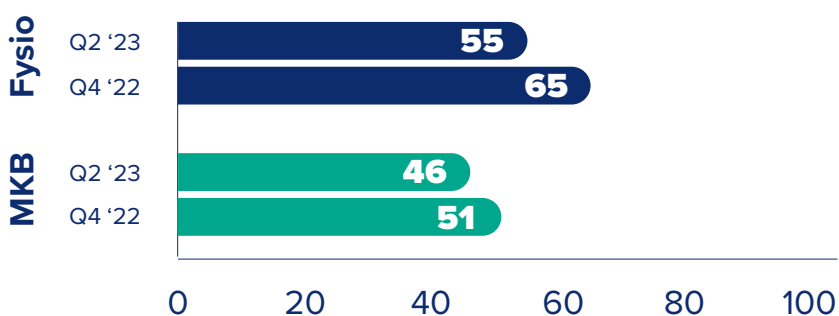

Stressniveau

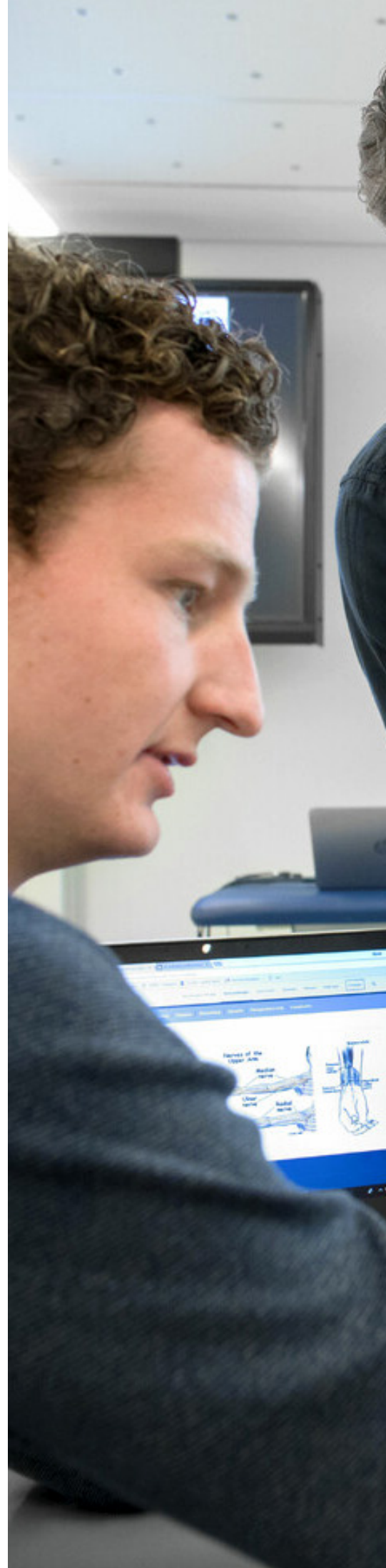
Het ervaren stressniveau in de fysiotherapie is significant gedaald.

Fysiotherapie ondernemers ervaren significant meer stress (55, was 65) dan andere ondernemers (46, was 51). Hoge stressniveaus voor langere tijd verlagen de kwaliteit van (financiële) beslissingen en verhogen risico op burn-out verschijnselen.

Stresscores tussen de 76 en 100 (hoog) zijn een goede voorspeller voor burn-out. Deze hoog score komt in de fysiotherapie in 31% (was 40%) van de gevallen voor. Binnen de andere mkb-sectoren 16% (was 19%). Praktijkeigenaren van praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken ervaren bovengemiddeld stress (57) in vergelijking tot eigenaren zonder personeel (47). Stresslevel ondernemers: (1-25 laag, 26-50 gemiddeld, 51-75 bovengemiddeld, 76 – 100 hoog).

Definitie: In welke mate voelen ondernemers zich gestrest op een schaal van 1 - 100.

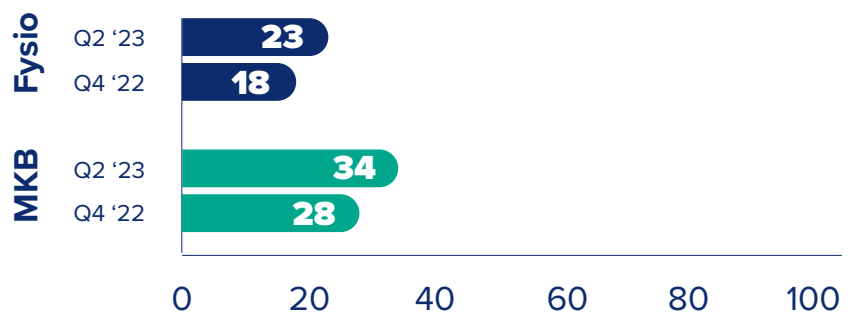

Nettomarge

De nettomarge in de fysiotherapiepraktijken is significant gestegen van 18 naar 23.

Wel valt op dat hoge nettomarges ongebruikelijker zijn in de fysiotherapiepraktijken in vergelijking met het overig mkb. Immers, een marge boven de 20% komt in de fysiotherapie (23%) minder vaak voor dan in andere mkb-sectoren (34%).

Een nettomarge lager of gelijk aan 10% is voor de fysiotherapie en de andere sectoren nagenoeg gelijk en ligt dicht tegen de 51%. Praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken hebben een significant kleinere nettomarge dan praktijken zonder personeel.

Definitie: Met nettomarges wordt de omzet min alle kosten voor ondernemersloon gemeten. De index geeft weer welk percentage ondernemers een nettomarge boven de 20% heeft.

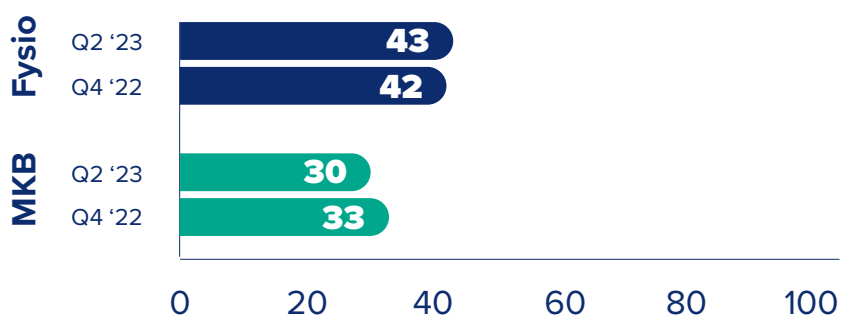
Weerstandsindex

De weerstandsindex is bij fysiotherapiepraktijken 43 (dit was 42) en verschilt significant met die van het mkb (30, dit was 33).

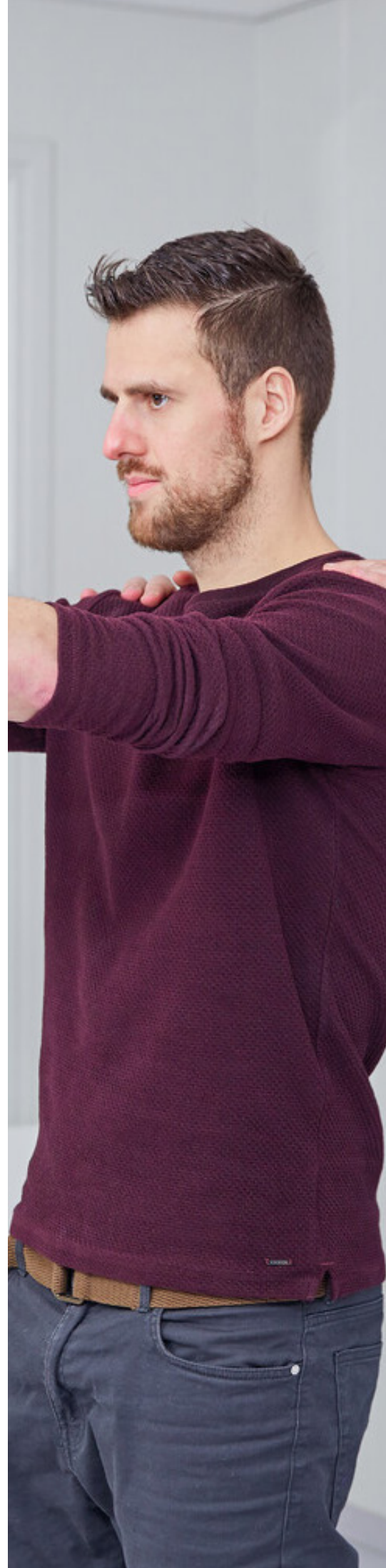
Dat betekent dat fysiotherapiepraktijken aangeven gemiddeld over een significant hogere solvabiliteit te beschikken in vergelijking met het overig mkb.

Er zijn geen significante verschillen tussen praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken en praktijken zonder personeel.

43% van de praktijk eigenaren gaf aan hun solvabiliteit niet te kennen.

Definitie: Hierbij wordt gekeken naar het percentage ondernemers met een solvabiliteit lager of gelijk aan 20%.

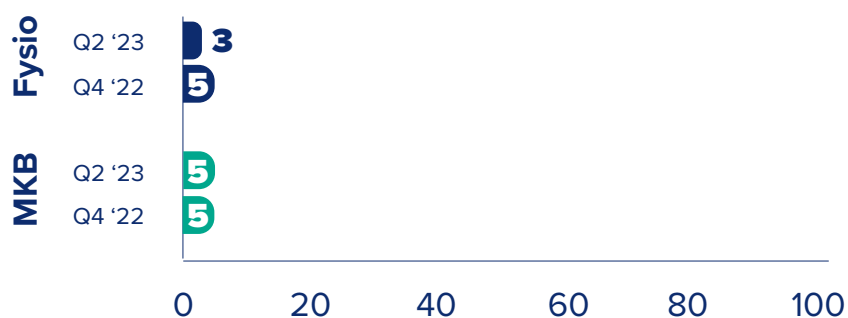

Stakingsindex

Voor fysiotherapie ondernemers geldt dat 3% denkt binnen een half jaar zijn of haar zaak te moeten sluiten (dit was 5%).

Voor het mkb is dit 5.

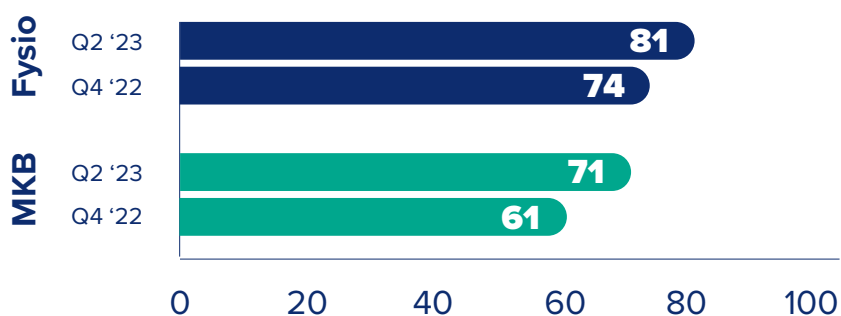
Definitie: Percentage ondernemers wat denkt binnen half jaar zijn of haar zaak te moeten sluiten.

Continuïteitsindex

Binnen de fysiotherapie-sector geeft 81% van de praktijken aan het komende half jaar voldoende middelen te hebben om het bedrijf voort te zetten.

Voor het overige mkb geldt een percentage van 71. 56% van de practiceigenaren geeft aan last te hebben van hoge energieprijzen (mkb 29%). Andere factoren die druk geven op het verkrijgen van voldoende middelen zijn: personeelstekorten (fysiotherapie 41%, mkb 14), ziekteverzuim (fysiotherapie 25%, mkb 9%). Van verstoorde aanvoer- en distributielijnen heeft fysiotherapie nauwelijks last (fysiotherapie 5%, mkb 14%).

Een aanzienlijk deel van de fysiotherapiepraktijken (19%) heeft behoefte aan extra kapitaal. In het mkb is dit percentage aanzienlijk hoger (31%).

Definitie: Percentage ondernemers dat voldoende middelen heeft om het bedrijf voort te zetten.

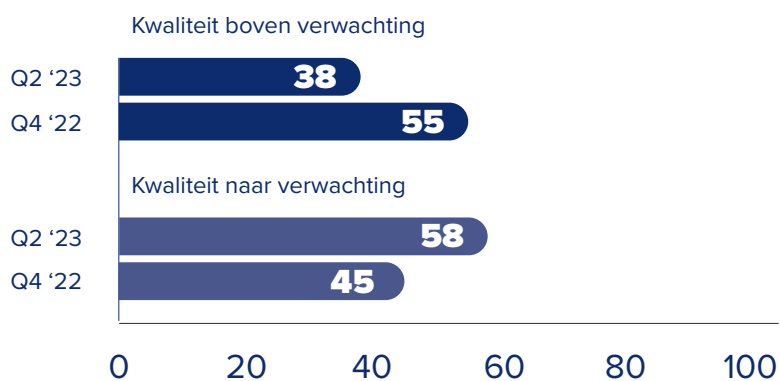

Kwaliteit

Het percentage praktijken dat naar eigen verwachting kwaliteitsresultaten heeft behaald is toegenomen van 45% (kwartaal 4 2022) naar 58% (kwartaal 2 2023).

In kwartaal 2 2023 geeft 38% van de praktijkeigenaren aan dat de door hen geleverde kwaliteit beter is dan verwacht. Dit is een opvallend sterke daling ten opzichte van kwartaal 4 2022 (55%).

Er zijn geen grote verschillen tussen praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken en praktijken zonder personeel.

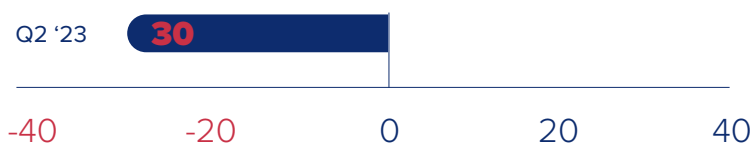

Definitie: Het percentage praktijken dat naar eigen verwachting en boven verwachting resultaten behaalt wat betreft kwaliteit van behandelaanbod, verscheidenheid van behandelaanbod en patiënttevredenheid.

Competitie in gezondheidszorg markt

Gemiddeld geven praktijkeigenaren fysiotherapie aan weinig competitie te ervaren van andere zorgaanbieders in de markt.

Er zijn hierbij geen verschillen tussen praktijken waar meerdere fysiotherapeuten werken en praktijken zonder personeel.

Toelichting: Vanaf 2006 stimuleert de overheid efficiëntie en kwaliteit van gezondheidszorg door middel van gereguleerde marktwerking. Hiermee zijn voor fysiotherapiepraktijken bedrijfsmatige principes geïntroduceerd en heeft de markt een competitief karakter. Fysiotherapie was in 2005 de eerste sector waarbinnen gereguleerde marktwerking werd getest, waarna gereguleerde marktwerking definitief werd ingevoerd.

Definitie: Verschil tussen hoge en lage ervaren competitie in de gezondheidszorgmarkt (- is lagere en + is hogere ervaren competitie).

Achtergrond KBIF

Dit is de tweede publicatie van de Kleinbedrijf Index Fysiotherapie.

Deze publicatie is gebaseerd op de Kleinbedrijfindex. Dit is een gezamenlijk initiatief van Qredits, ONL voor ondernemers en het Kenniscentrum Digital Business & Media van de Hogeschool Utrecht. Cultuur+Ondernemen is samenwerkingspartner. De Kleinbedrijf Index Fysiotherapie is een onderzoek onder ondernemers in fysiotherapie en qua onderzoeksmethode gebaseerd op de Kleinbedrijf Index. De vergelijking in dit rapport met MKB is gebaseerd op de uitkomsten van de Kleinbedrijf Index.

Er is geen discussie over het belang het microbedrijf voor de Nederland economie. Zij vertegenwoordigen 95,5% van alle ondernemers in Nederland. Samen zorgen zij bijna voor een kwart van alle bedrijfswinsten en een derde van de werkgelegenheid in het bedrijfsleven.

Toch wordt er onvoldoende onderzoek gedaan het microbedrijf. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) neemt in de conjunctuurmonitor alleen bedrijven mee met 5 medewerkers of meer. Bedrijfs grootte doet er toe. Maatregelen voor bedrijven met 10 – 250 medewerkers zijn niet automatisch effectief of zelfs contraproductief. Hoe kleiner bedrijven, hoe kwetsbaarder enerzijds, door beperkte middelen en mensen. Anderzijds zijn zij vaak het meest wendbaar, flexibel en productiever. Kleinbedrijf Index Fysiotherapie - is een gezamenlijk initiatief van Stichting Keurmerk Fysiotherapie en het Kenniscentrum Digital Business & Media van de Hogeschool Utrecht. Supportende partijen zijn Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie, Werkgeversvereniging Fysiotherapie en Stichting Innovatie Platform Fysiotherapie.

Samenstelling van het panel

Het panel van de fysiotherapie bestaat uit 10.000 praktijken.

1149 fysiotherapiepraktijken hebben gereageerd, maar er waren 722 compleet ingevulde vragenlijsten. Er is besloten alle praktijken en ondernemers uit te sluiten die niet voldoen aan het urencriterium van de belastingdienst (1225 uur). Daardoor bleven 714 praktijken over. Van de 714 praktijken zijn 562 waar meerdere fysiotherapeuten werkzaam zijn. Daarnaast 152 praktijken zijn ondernemers zonder personeel. In kwartaal 4 2022 zijn alleen ondernemers waar medewerkers werken met elkaar vergeleken. Daarom kunnen de scores in de KBI Fysiotherapie voor kwartaal 4 2022 voor KBI-mkb afwijken. Vanaf kwartaal 2 2023 worden zowel ondernemers zonder als met medewerkers bekeken en zijn de cijfers van KBI Fysiotherapie en KBI-mkb identiek.

De vragenlijst is tussen 1 september en 4 oktober 2023 ingevuld door praktijk eigenaren. Er zijn voor de analyses 714 fysiotherapiepraktijken gebruikt, waarbij één van de praktijk eigenaren de vragenlijst heeft ingevuld. Wij konden geen betrouwbare en consistente gegevens vinden over de populatie van praktijk eigenaren in de fysiotherapie omdat het CBS onvoldoende recente gedetailleerde gegevens publiceert, zoals populatiekenmerken, omzetgegevens en ondernemersloon per praktijk. Daarmee kunnen wij geen uitspraak doen over de representativiteit van de onderzochte fysiotherapiepraktijken. Onze conclusies zijn indicatief.

De kenmerken van de deelnemers zijn:

- 39% van de fysiotherapie ondernemers zijn vrouw, 33% in mkb.
- 18% van de praktijkhouders is starter (max 5 jaar actief), bij het mkb is dit 36%.
Daarentegen is 39% langer dan 21 jaar actief. Voor het mkb is dit 21%.
- Minder dan 10 medewerkers geldt voor fysiotherapie (70%) en andere mkb-sectoren (95%).
- Zelfstandigen zonder personeel betreft 21% voor fysiotherapie en in het mkb 67%.
- De rechtsvorm in de fysiotherapie is 37% eenmanszaak (mkb 68%), maatschap 42% (mkb 17%) en BV 20% (mkb 15%). 86% van de praktijken is gericht op particulieren (mkb 36%) en 14% (mkb 32%) op een combinatie van particulieren en bedrijven. Slecht 1 bedrijf is uitsluitend gericht dienstverlening aan bedrijven (mkb 32%).
- In de fysiotherapie is men hoger opgeleid dan in het mkb. Bij fysiotherapie heeft 52% een bachelor en 46% master. 3% heeft een opleiding lager dan bachelor/master.
Het mkb betreft de combinatie bachelor/master (43%).
- De leeftijd van praktijkhouders is 25 tot 70 jaar. De meeste zijn tussen de 41 en de 55 jaar (fysiotherapie 41%, mkb 43%)
- Alle deelnemers zijn actief in zowel dorpen als kleine en grote steden. Regionaal zijn de praktijken het sterkst vertegenwoordigd in Noord-Brabant (18%), Zuid-Holland (15%) en Noord-Holland (15%). Verder is Gelderland vertegenwoordigd met 13%, Limburg 9%, Overijssel 8% en Utrecht 8%. Dit komt redelijk goed overeen met de regionale spreiding van het MKB panel in Nederland.
- 9% van de fysiotherapie en 17% van de andere mkb bedrijven staat te boek als een familiebedrijf.
- 100% van alle ondernemers voldoet aan het urencriterium van de Belastingdienst (1225 uur).

Het fysiotherapie-panel en het mkb-panel zijn goed vergelijkbaar qua leeftijd, man/vrouw verhouding, BV structuur, vestigingsplaats en regionale spreiding. Er is niet gewogen voor overige populatieverschillen tussen fysiotherapiepraktijken en andere mkb-sectoren.

**Voor meer informatie over
dit rapport kun je terecht bij:**

Rutger IJntema

E: rutger.ijntema@hu.nl

T: 06 44 50 57 38

Vereenvoudiging voor eigen gebruik is alleen toegestaan met bronvermelding:
IJntema, R.F., Van Teeffelen, L. (2023). **Nauwelijks verschillen tussen praktijk met
of zonder medewerkers: bedrijfsresultaat verbeterd, investeringsbereidheid gedaald.**

Kleinbedrijf Index is een initiatief van Qredits, ONL voor ondernemers en de Hogeschool Utrecht.

